

GUIA DOCENT

HISTÒRIA ANTIGA D'ESPANYA (14636)
LLICENCIAT EN HISTÒRIA (PLA 2000)
CURS ACADÈMIC 2006-2007

PROFESSORS:

José V. Martínez Perona (Grup AI)
Mª Paz García-Gelabert Pérez (Grup BI)
Juan José Seguí Marco (Grup BI)
Antonio C. Ledo Caballero (Grup CI)

I.- DADES INICIALS D'IDENTIFICACIÓ

Nom de l'assignatura:	Història Antiga d'Espanya
Caràcter:	Optatiu
Titulació:	Llicenciat en Història
Cicle:	Primer cicle
Departament:	Història de l'Antiguitat i la Cultura Escrita (6 pis, Facultat de Geografia i Història)
Professor/és responsable/s:	José V. Martínez Perona jose.v.martinez@uv.es M ^a Paz García Gelabert Pérez paz.garcia-gelabert@uv.es Juan José Seguí Marco juan.j.segui@uv.es Antonio Carlos Ledo Caballero antonio.ledo@uv.es

II.- INTRODUCCIÓ A L'ASSIGNATURA

Es tracta d'una iniciació a la història antiga d'Espanya que li permeti a l'estudiant un nivell de coneixements suficients per a poder afrontar amb major profunditat altres matèries al llarg de la llicenciatura.

III.- VOLUM DE TREBALL

Fa referència al total d'hores, presencials i no presencials, que hipotèticament dedica l'estudiant a l'assignatura. El mòdul compren un total de 112'5 hores i tiene una carga de 4'5 crèdits, distribuïts al llarg de 15 setmanes. La distribució del volum de treball per a l'alumne és la següent:

ASSISTÈNCIA A CLASSES.

-Assistència a classes teòriques: 1'5 hores/setmana x 15 semanas= 22'5 hores curs.

- Assistència a classes pràctiques: 0'5 hores/setmana x 15 semanas= 7'5 hores curs.

ESTUDI GENERAL I PREPARACIÓ D'EXÀMENS.

- Estudi habitual de continguts per a la preparació de les classes teòriques: 1'5 hora/setmana x 15 semanas= 22'5 hores.
- Preparació de treballs pràctics de classe: 0'5 hores/setmana x 15 setmanes= 7'5 hores
- Estudi per a la preparació d'exàmens: 32 hores/curs

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES.

- Assistència a tutories programades: 5 hores/curs
- Assistència a seminaris o altres activitats guiades: 2'5 hores/curs
- Preparació de seminari o treball relacionat amb altres activitats guiades: 2'5 hores/curs

REALITZACIÓ D'EXÀMENS.

- Realització d'exàmens i/o proves d'avaluació: 1 examen x 3 hores

En síntesi:

	Hores/curs
ASSISTÈNCIA A CLASSES TEÒRIQUES	22'5
ASSISTÈNCIA A CLASSES PRÀCTIQUES	7'5
ESTUDI I PREPARACIÓ DE CLASSES TEÒRIQUES	22'5
ESTUDI I PREPARACIÓ DE CLASSES PRÀCTIQUES	7'5
ESTUDI I PREPARACIÓ D'EXÀMENS	32
REALITZACIÓ D'EXÀMENS	3
ASSISTÈNCIA A TUTORIES	2'5
ASSISTÈNCIA A SEMINARIS I ACTIVITATS	12'5
PREPARACIÓ SEMINARI O ALTRES ACTIVITATS	2'5
TOTAL VOLUM TREBALL	112'5

IV.- OBJECTIUS GENERALS

- Aconseguir una visió espacial i temporal de l'evolució dels fets.
- Introduir l'alumne en el coneixement i utilització de les fonts literàries i arqueològiques referides a la història antiga d'Espanya.

V.- CONTINGUTS

- Gènesi i desenrotllament de les colonitzacions grega i fenícia.
- El fenomen de la implantació cartaginesa a la Península.
- Coneixement dels pobles cèltics i ibèrics.
- Evolució política, social i econòmica de la Hispània romana.

VI.- DESTRESES QUE CAL ADQUIRIR

- Aconseguir una lectura crítica de les fonts i la bibliografia.
- Saber comprendre i explicar les concepcions sociològiques que caracteritzen les cultures antigues com a part integrant d'un context històric determinat.

VII.- HABILITATS SOCIALS

- Capacitat d'argumentació des de criteris racionals.
- Respecte cap a opinions divergents
- Respecte cap a cultures alienes a la pròpia.
- Capacitat per a la redacció d'un text escrit comprensible i organitzat.

VIII.- TEMARI I PLANIFICACIÓ TEMPORAL

	TEMA	setmanes
1	Tartessos i les colonitzacions fenícia i grega	2
2	Els pobles de l'Espanya ibèrica	2
3	Els pobles cèltics de la Península Ibèrica	2
4	Els cartaginesos en la Península Ibèrica	1
5	El conflicte entre Cartago i Roma	1
6	La conquesta romana de la Península	2
7	Organització administrativa de la Hispània romana	1,5
8	La estructura econòmica de Hispania	1,5
9	La societat hispanorromana.	2

10	Religió romana i cristianisme a Hispania	1
	TOTAL	15

IX.- BIBLIOGRAFIA DE REFERÈNCIA

1.1.- Bibliografia obligatòria

L'assignatura compta amb diversos manuals de referència. A l'inici del curs o, en cas de grups compartits per dos professors, a l'iniciar-se la part corresponent a cada docent, s'especificarà quin d'ells serà el manual d'ús obligatori.

Salinas de Frías, M, Los pueblos prerromanos de la Península Ibérica. Madrid, 2006.

Bendala, M. , *Tartessos, Iberos y Celtas. Pueblos, culturas y colonizadores de la Hispania antigua*, Ediciones Temas de Hoy, colección Tanto por Saber, Madrid, 2000.

Curchin, L. A., *España romana. Conquista y asimilación*, Gredos, Madrid, 1996.

Bravo, G., *Hispania y el Imperio*, Ed.Síntesis, Madrid, 2001.

L'alumne haurà de llegir el llibre III de la Geografia d'Estrabón en la versió publicada per l'editorial Gredos. Sobre la lectura haurà de realitzar un comentari personal. Tot això es valorarà com a classe pràctica.

1.2.-Bibliografia bàsica, de caràcter general, recomanada:

Pobles autòctons i colonitzacions.

.

Almagro Gorbea, M., *Los celtas: Hispania y Europa*, Actas de El Escorial, Madrid, 1993.

Almagro Gorbea, Ruiz Zapatero (coord.), *Paleoetnología de la Península Ibérica, Complutum* 2-3, 1992.

Alvar, J., *La navegación prerromana de la Península Ibérica: colonizadores e indígenas*, Madrid, 1981.

Alvar, J., Blázquez, J.M. (eds.), *Los enigmas de Tarteso*, Madrid, 1993.

Arribas, A., *Los iberos*, Barcelona, 1976.

Bendala, M., *Historia general de España y América I-II*, pp. 115 y ss. (para las colonizaciones).

Blanco, A., *Historia del Arte Hispánico I. La Antigüedad II*, Madrid, 1981.

Blázquez, J.M., *Tartesos y los orígenes de la colonización fenicia en Occidente*, Salamanca, 1975.

--- *Imagen y mito. Estudios sobre religiones mediterráneas e ibéricas*, Madrid, 1977.

Bosch, P., *Etnología de la Península Ibérica*, Barcelona, 1932.

Bunnens, G., *L'expansion phénicienne en Méditerranée. Essai d'interprétation fondé sur une analyse des traditions littéraires*, Roma 1978.

Burillo, F. (coord), I, II, III simposio sobre los celtíberos, Zaragoza, 1985, 1990. 1995.

--- *Los celtíberos*, Barcelona, 1998.

Caro Baroja, J., *Los pueblos de España*, Barcelona, 1946.

--- *La realeza y los reyes en la España antigua*, Madrid, 1972.

Chapa, T., *Características económicas de la Alta Andalucía durante la etapa ibérica plena y tardía*, en A. Moure (ed.), *Elefantes, ciervos y ovicápridos*, Santander, 1992.

García y Bellido, A., *España y los españoles hace 2000 años según la Geografía de Estrabón*, Madrid, 1945.

--- *Historia de España. Los pueblos de la España prerromana*, Madrid, 1976.

Gómez Espelosín, F. J.; Pérez Largacha, A.; Vallejo Girvés, M., *La imagen de España en las Antigüedad clásica*, Madrid, 1995.

González Echegaray, J., *Los cántabros*, Madrid, 1986.

Harrison, R. J., *España en los albores de la historia*, Nerea, Madrid, 1989.

Marco, F., *Los celtas*, Madrid, 1990.

Pérex Agorreta, M.J., *Los vascones*, Pamplona, 1986.

Schulten, A., *Tartessos*, Barcelona, 1950.

Sopeña, G., *Dioses, ética y ritual. Aproximación al estudio de la religiosidad de los pueblos celtibéricos*, Zaragoza, 1995

Vaquerizo, D. (ed.), *Religiosidad y vida cotidiana en la España ibérica*, Córdoba, 1992.

VV.AA., *Iberos. Actas de las primeras jornadas sobre el mundo ibérico*, (Jaén, 1985), Jaén, 1987.

Romanització, Hispania romana.

Abascal, J.M., Espinosa, V., *La ciudad hispano-romana. Privilegio y poder*, Logroño, 1989.

Arce, J., *El último siglo de la España romana, 284-409*, Madrid, 1982.

Barceló, P.A., Hispania en el primer decenio del siglo IV d.C., en *Hispania Antiqua*, VIII, 1978, pp. 77-87.

Blázquez, J.M., *La Romanización I-II*, Madrid, 1974.1975.

--- *Nuevos estudios sobre la romanización*, Madrid, 1989.

--- *España romana*, Madrid, 1996.

Blázquez, J.M., Castillo, A. del, *Prehistoria y Edad Antigua*, Manual de Historia de España 1, Madrid, 1991.

García y Bellido, A., *La España del siglo I de nuestra Era según P. Mela y C. Plinio*, Madrid, 1947.

García Iglesias, L., Cristianismo frente a paganismo en la España de los primeros siglos de nuestra Era, en *Estudios en Homenaje a Don Claudio Sánchez Albornoz en sus 90 años*, I Buenos Aires, 1983, pp. 327-350.

Pereira, G., La esclavitud y el mundo libre en las principales ciudades de Hispania romana. Análisis estadístico según las inscripciones, en *Papeles del Laboratorio de Arqueología de Valencia* X, 1970, pp. 159-188.

Richardson, John S., Hispania y los romanos. Historia de España, II, Ed. Crítica, Barcelona, 1998.

Roldán, J.M., El elemento indígena en las guerras civiles en Hispania: aspectos sociales, en *Hispania Antiqua* II, 1972, pp. 77-123.

--- *Hispania y el ejército romano. Contribución a la Historia social de la España antigua*, Salamanca, 1974.

--- *Historia de España Antigua I. Iberia Prerromana. Hispania Republicana y Altoimperial*, Madrid, 2001.

Salinas, M., *Conquista y romanización de Celtiberia*, Salamanca, 1986.

Sayas, J.M., *Historia Antigua de España. De la Antigüedad Tardía al ocaso visigodo*, Madrid, 2001.

Tovar, A.; Blázquez, J. M., *Historia de la Hispania romana*, Alianza, Madrid, 1990 (reimp).

Per al coneixement de l'Espanya antiga a través de les fonts pot consultar-se *Fontes Hispaniae Antiquae* i la pàgina web del GIRHA (Grup d'Innovació de Recursos en Història Antiga): www.uv.es/girha

Atles.

Atlas histórico de España I. Ed. Istmo. Madrid, 2000.

X.- METODOLOGIA

El desenrotllament de l'assignatura se estructura entorn dels punts següents:

a) Dos hores de classes presencials: es requerirà l'assistència de l'alumne, davall control regular del professor. Estes hores es distribuïran de la manera següent:

1) D'una banda lliçons teòriques impartides per el professor, durante 1'5 hores a la setmana, en les que s'exposaran a l'estudiant els aspectes essencials de la matèria, tractant de sistematitzar i facilitar al màxim la gran quantitat de

bibliografia existent. Igualment, i amb anterioritat a l'exposició dels continguts de cada tema, serà necessària la lectura d'aquell manual o d'aquells textos que prèviament se li indicaran. La dita lectura i preparació serà obligatòria i objecte d'un control o avaluació contínua.

2) Així mateix es pretén ressaltar el caràcter pràctic, ajudant l'alumne en l'elecció, comentari i anàlisi de les fonts antigues. La realització dels exercicis pràctics tindrà lloc durant 0'5 hores a la setmana, dins de les classes presencials establides.

b) Assistència a Seminari o activitat complementària: dins d'este apartat s'inclou l'assistència obligatòria de l'alumne a una activitat, organitzada pels professors de l'assignatura. En el nostre cas concret, s'organitzarà la visita d'un museu arqueològic per determinar.

Es controlarà per mitjà de firmes l'assistència a les activitats programades. Igualment, serà imprescindible perquè siga valorada l'activitat, l'entrega d'un resum o comentari de a activitat.

c) Assistència a tutories no programades:

Els estudiants podran assistir a les hores d'atenció als alumnes que el professor tinga establides, per a realitzar consultes sobre qualsevol tema o aspecte relacionat amb l'assignatura. Estes consultes es poden realitzar, si fora necessari, a través del correu electrònic. Les direccions de correu de les professores responsables de l'assignatura es troben al començament de la present guia (vore punt I: Dades inicials d'identificació).

L'horari d'atenció a alumnes establert per al curs 2006-2007 està encara per determinar.

d) Realització d'un treball voluntari. Es contempla la possibilitat que els alumnes que així ho decidisquen realitzen un treball amb què es podrà obtindre un màxim de 2 punts sobre la nota final. El caràcter voluntari d'este treball suposa el poder obtindre la màxima nota sense necessitat de realitzar-ho. El tema concret serà consensuat pel professor i el alumne.

Cronograma de la signatura:

2n Quadrimestre:

SETMANA	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny
Primera	Exàmens parcials			Activitat complementària?	Exàmens finals
Segona	Exàmens parcials	Falles	Setmana Santa	Entrega treballs voluntaris.	Exàmens finals
Tercera					Exàmens finals
Quarta					Exàmens finals

XI.- AVALUACIÓ DE L'APRENTATGE

- 1- Assistència presencial i participativa a les classes teòricopràctiques. Els professors realitzaran un control regular per a garantir l'assistència obligatòria.
- 2- Seguiment de la preparació de les classes teòriques a través del control de les lectures de manuals i textos recomanats, per mitjà de la realització de proves periòdiques a l'inici de cada tema. Estes proves podran ser, sempre baix l'indicació del professor, realitzades a casa.
- 3- Valoració de les tasques pràctiques que es vagen exigint al llarg del curs.
- 4- Assistència a l'activitat complementària segons la planificació vista anteriorment, amb posterior valoració a partir del resum realitzat.
- 5- Examen final, en el que s'exigirà tant l'exposició dels coneixements teòrics i pràctics adquirits. La puntuació mínima que l'alumne ha d'obtenir en esta prova perquè se li comptabilitzen la resta de notes serà de 4 punts
- 6- Si és procedent, valoració del treball voluntari.

El percentatge exacte que representa cada u d'estos aspectes en la nota final és el següent:

Prova escrita	50%
Control lectures bibliogràfiques	20%
Avaluació classes pràctiques	20%
Activitats complementàries	10%
TOTAL	100 %